

antydninger af at sidde inde med betydningsfulde og afslørende oplysninger. At tage stilling til alt dette er formålsløst.

Det er forbløffende og tankevækkende, at der stadig er universitetsuddannede historikere, der kan tage disse primitive konstruktioner alvorligt, ja tilmed besmykke dem med etiketter som 'marxistisk' og 'materialistisk' samt give udtryk for, at der er det særlige ved marxistisk teori, at den gør det muligt at operere med teser, som ikke kan bevises ved hjælp af kildemateriale. Men også dette tjener jo især til at karakterisere ophavsmændene og kvinderne til sådanne udtalelser.

Pjecen har intet register, men er forsynet med nogle udmærkede fotografier af nogle af dramaets hovedpersoner.

Bent Jensen

Margrethe Spies (red.): *Adel og borger, præster og bønder*. Danske hjem i tyverne og trediverne. (Vinten, 1978). 283 s.

Under redaktion af Margrethe Spies udsender Vintens Forlag i disse år en række erindringsbøger, hvor mere eller mindre kendte danskere fortæller barndomserindringer. Det er løst og fast og ganske ustruktureret og dermed uden megen interesse for historikere, især da privatismerne helt tager overhånd. Den litterære værdi veksler med bidragsydernes talent. Den er høj, når Lis Møller ukunstlet, men professionelt giver et menneskeligt dokument; i andre tilfælde er indlæggen langt fra tryksværdt værd.

Ib Gejl

Hans Martens: »Danmarks ja, Norges nej. EF-folkeafstemningerne i 1972«, Dansk Udenrigspolitisk Instituts skrifter nr. 6. (Munksgaard, 1979). 242 s.

Dette er ikke bogen om EF-folkeafstemningerne i Danmark og Norge i 1972, men det er en særdeles anbefalelsesværdig bog om EF-modstandernes organiserede deltagelse i komplicerede beslutningsprocesser, der i Danmark resulterede i et »ja« den 2. oktober, ugen efter det norske »nej«. Bogens erklærede hensigt er ikke at forklare disse afstemningsresultater, »men derimod at klarlægge nogle aspekter ved ad hoc organisationernes deltagelse« dvs. folkebevægelserne mod EF.

Hans Martens fortæller først den spændende historie om, hvorledes og hvorfor det i Danmark og Norge blev besluttet at holde folkeafstemning for at afgøre spørgsmålet om EF-medlemskab. Til trods for megen tilsyneladende lærd juridisk spilfægtning om folkeafstemningernes statsretlige grundlag og virkninger var de politiske beslutningsprocesser gennemskuelige. I begge lande gik EF-spørgsmålet på tværs af det etablerede partipolitiske landskab og splittede de regerende socialdemokratier i tilhængere og modstandere. Folkeafstemning var et velegnet middel til at isolere EF-spørgsmålet fra det kendte konglomerat af politiske »issues«, der formede den partipolitiske magtkonstellation. Martens er klar og grundig i sin analyse heraf, medens han med J. O. Krag som hovedkilde nok gør spillet om datoerne for de to folkeafstemninger mindre fatalt end rigtigt er.

I begge lande organiserede EF-modstanderne sig i folkebevægelser mod EF, danskerne tøvende og indbyrdes stridende, nordmændene resolut og effektivt. I kapitlerne om folkebevægelse